REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Časnik Večer d.o.o.
Ulica slovenske osamosvojitve 2
2000 Maribor
odgovorni urednik Matija Stepišnik
E: matija.stepisnik@vecer.com

Številka: 0705-1/2021/3
Datum: 20. 1. 2021

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti

Spoštovani,

Na Zagovornika načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) se je dne 8. 1. 2021 obrnila pošiljateljica, ki je Zagovornika opozorila na članek, ki ga je zasledila v časniku Večer dne 6. 1. 2021, v rubriki »Zanimivosti«, z naslovom »23-letno stevardeso po novoletni noči našli mrtvo v kadi. Obtožili enajst moških, tudi njene prijatelje«. Ker članek govori o posilstvu in umoru, po njenem mnenju ne sodi v rubriko »Zanimivosti«, zaradi česar pošiljateljica opozarja, da gre lahko za primer neetičnega in neprofesionalnega novinarstva in uredniške politike, ki ni v skladu z novinarskim kodeksom in Zakonom o medijih. Zaradi tega je po njenem mnenju omenjeni članek s tem, ko je objavljen v rubriki »Zanimivosti« in ne v rubriki »Kronika«, žaljiv in diskriminatoren do žrtev posilstev in umorov.

Naj na začetku pojasnimo, da je Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) samostojen državni organ, katerega naloge in pooblastila ureja 21. člen Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD). Slednji določa, da je Zagovornik med drugim pristojen za obravnavo primerov domnevne diskriminacije ter nudenje neodvisne pomoči in svetovanje diskriminiranim osebam pri uveljavljanju njihovih pravic v zvezi z varstvom pred diskriminacijo.

Definicija diskriminacije je vsebovana v 4. členu ZVarD, skladno s katero diskriminacija pomeni vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje, omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina pomemben razlog za slabšo obravnavo. Med osebne okoliščine, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katerakoli druga osebna okoliščina.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije. Kot osnovni obliki sta v 6. členu ZVarD opredeljeni neposredna in posredna diskriminacija. Določba 7. člena ZVarD pa opredeljuje t.i. »druge oblike diskriminacije«, kamor sodita tudi nadlegovanje (ki pomeni nezaželeno ravnanje, povezano s katero koli osebno okoliščino, ki ima učinek ali namen ustvarjati zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje za osebo in žali njeno dostojanstvo, prvi odstavek 8. člena) ter spolno nadlegovanje (spolno nadlegovanje je kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja, drugi odstavek 8. člena ZVarD).

Zagovornik v okviru svojih pristojnosti (21. člen ZVarD) spremlja splošno stanje v RS na področju varstva pred diskriminacijo in položaja oseb z določenimi osebnimi okoliščinami ter podaja priporočila državnim in drugim subjektom javnega in zasebnega sektorja v zvezi z ugotovljenim položajem oseb z določeno osebno okoliščino. Upoštevajoč vse navedene zakonske določbe Zagovornik v okviru svojih pristojnosti torej spremlja tudi pojave diskriminatorne obravnave in nasilja zaradi spola.

Zagovornik se zaveda pomembnosti vsebin poročanja Časnika Večer in posledično obveščenosti in ozaveščenosti ljudi o dogajanju na različnih področjih. Vpogledal je v navedeni članek, ki je na spletni strani časnika Večer dne 20. 1. 2021 objavljen na povezavi https://www.vecer.com/zabava/zanimivosti/23-letno-stevardeso-po-novoletni-noci-mrtvo-nasli-v-kadi-obtozili-enajst-moskih-tudi-njene-prijatelje-10231840, in sicer pod zavihkom »Zabava«. Zagovornik ocenjuje, da objavljeni članek vsekakor pripomore k ozaveščanju širše javnosti o problematiki praznovanj ter z njimi povezani nevarnosti posilstev in drugih oblik nasilja, vključno z umori. Vendar pa kot problematično ocenjuje dejstvo, da je članek na temo na spolu temelječega nasilja objavljen v rubriki »Zabava«. Objava v tovrstni rubriki po oceni Zagovornika namreč lahko prispeva k postopni, sistematični normalizaciji nasilja nad ženskami, žrtvami posilstva, kar ne bi bilo primerno. Umestitev članka v določeno rubriko tudi signalizira način, na katerega naj se razume vsebine iz članka, pri čemer namen tovrstnega članka ne bi smel biti v zabavi bralcev.

V luči ozaveščevalne vloge Zagovornika iz 21. člena ZVarD na vas naslavljamo **priporočilo, da članek z naslovom »23-letno stevardeso po novoletni noči mrtvo našli v kadi. Obtožili enajst moških, tudi njene prijatelje« z dne 6. 1. 2021 prestavite iz rubrike »Zabava« v ustreznejšo rubriko**. Prav tako vam priporoča, da pri objavljanju vsebin tudi v drugih tovrstnih primerih ocenite primernost umestitve vsebin v rubriko »Zabava«. Vljudno vas naprošamo, da nas o načinu upoštevanja priporočila obvestite.

Vabimo vas, da se za vsa dodatna pojasnila s področja varstva pred diskriminacijo obrnete na nas. Dosegljivi smo na elektronskem naslovu gp@zagovornik-rs.si ali telefonski številki 080 81 80, vsak dan med 10.00 in 12.00, ob sredah tudi v popoldanskem času med 15.00 in 18.00 uro.

Lepo pozdravljeni,

Pripravil:
Danilo Hovnik
Svetovalec Zagovornika II

dr. Neža Kogovšek Šalamon
Vodja oddelka za ugotavljanje
diskriminacije in zagovorništvo

Poslano:
- naslovniku (po e-pošti)
- zbirka dok. gradiva.